

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان

دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی روانپرستاری

Course Syllabus شناسنامه درس

شماره درس: ۶۱۷۵۳۲

عنوان درس: اصول و مبانی توانبخشی روانی اجتماعی

مقطع و رشته تحصیلی: کارشناسی ارشد مددکاری اجتماعی

نوع و تعداد واحد: ۲ واحد (تئوری)

دروس پیش نیاز: -

نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲

زمان کلاس: سه شنبه ۱۰-۸

مسئول درس: دکتر موسی علوی

اساتید درس: دکتر علوی - دکتر لهراسبی

زمان حضور در دفتر کار: دوشنبه ها ۴-۲

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۵۸۶

شرح درس:

افراد مبتلا به ناتوانی و معلولیت، به دلایل متعددی در معرض آسیب های روانی اجتماعی قرار دارند. توانبخشی روانی اجتماعی این فرصت را در اختیار آنها قرار دهد تا بتوانند با محدودیتهای خود سازگار شده و از حداکثر توان خود برای زندگی و عملکرد تاحد امکان مستقل و ایفای موثر نقش های اجتماعی خود برخوردار گردند.

اهداف کلی درس:

۱- ارتقاء دانش و آگاهی های دانشجویان در زمینه اصول و مبانی توانبخشی روانی اجتماعی

۲- تقویت انگیزه تفکر، مطالعه و تحقیق پیرامون موضوعات مربوط به توانبخشی روانی اجتماعی.

اهداف رفتاری:

در پایان درس انتظار می رود دانشجویان با توجه به منابع تعیین شده قادر باشند:

۱. مفاهیم کارکرد (طبقه بندی جهانی)، ناتوانی و معلولیت را تعریف کنند.
۲. طبقه بندی جهانی ناتوانی و معلولیت را معرفی و تحلیل کنند.
۳. اپیدمیولوژی و عوامل موثر بر بروز و شیوع معلولیت را توضیح دهند
۴. سلامت روانی و اجتماعی در افراد معلول را تشریح نمایند
۵. آسیب های روانی اجتماعی در افراد معلول و عوامل موثر بر آنها را معرفی و تشریح نمایند
۶. حقوق اجتماعی افراد معلول، فرصتهای اجتماعی و محدودیتهای اجتماعی افراد با معلولیت و تاثیرگذاری آن بر سلامت روان این افراد را تشریح نمایند
۷. مفهوم توانبخشی را تعریف و انواع آن را معرفی نمایند
۸. مفهوم پردازی توانبخشی روانی اجتماعی و جایگاه خدمات توانبخشی روانی اجتماعی در نظام سلامت تشریح نمایند
۹. نقش تعیین کننده های اجتماعی در توانبخشی روانی اجتماعی را تشریح نمایند
۱۰. سازمان های جهانی توانبخشی (سازمان جهانی توانبخشی، سازمان جهانی معلولین، اتحادیه جهانی نابینایان، فدراسیون جهانی ناشنوایان، سازمان های خودیار معلولین) و جهت گیری آنها در ارتباط با توانبخشی روانی اجتماعی را معرفی کرده و توضیح دهند
۱۱. موقعیت، مسائل و مشکلات سازمانهای توانبخشی در رابطه با پیشگیری از ناتوانی ها و بهزیستی روانی اجتماعی افراد معلول را تشریح نمایند
۱۲. توسعه توانبخشی روانی اجتماعی همگام با توسعه جامعه از سنتی به صنعتی (نابرابری های اقتصادی-برابری فرصتها) را تشریح نمایند
۱۳. نقش خانواده در توانبخشی روانی اجتماعی افراد معلول را معرفی و تبیین نمایند
۱۴. نقش گروه های اجتماعی در توانبخشی روانی اجتماعی افراد معلول را تشریح نمایند
۱۵. نقش سازمانهای غیر دولتی در توانبخشی روانی اجتماعی افراد معلول را تشریح نمایند
۱۶. مشکلات افراد با معلولیت های جسمی در جامعه و تاثیر آن بر واکنش های روانی اجتماعی ایشان را تشریح نمایند

منابع اصلی و محتوای ضروری یادگیری:

میرخانی س.م. مبانی توانبخشی. : تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی سازمان بهزیستی کشور، ۱۳۸۵

World Health Organization, International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF), Available: <https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health>

Dunn, D. S. (Ed.). (2019). *Understanding the experience of disability: Perspectives from social and rehabilitation psychology*. Oxford University Press.

Stebnicki, M. A., CRC, C., Marini, I., & CRC, C. (Eds.). (2012). *The psychological and social impact of illness and disability*. Springer Publishing Company.

Turner, D. M., & Stagg, K. (Eds.). (2006). *Social histories of disability and deformity* (p. 1). Milton Park: Routledge

Albrecht, G. L., Snyder, S. L., Bickenbach, J., Mitchell, D. T., & Schalick III, W. O. (Eds.). (2006). *Encyclopedia of disability* (Vol. 1). Sage

روش تدریس

سخنرانی و پرسش و پاسخ

وظایف فراگیران (در جلسات):

۱. مطالعه‌ی محتواها و منابع آموزشی

۲. ارائه‌ی تکالیف در موعد مقرر

۳. شرکت در آزمون‌های موجود

قوانین و مقررات کلاس:

۱. فراگیران به موقع در همه‌ی جلسات حضور داشته باشند

۲. در صورت غیبت غیر مجاز در جلسات ، مطابق با مقررات عمل می‌شود

۳. در صورت غیبت در جلسه‌ی امتحان پایان ترم، طبق آئین نامه مربوطه عمل خواهد شد. (طبق ماده ۱۴ غیبت غیرموجه به منزله گرفتن نمره صفر در امتحان آن درس خواهد بود و غیبت موجه در امتحان هر درس موجب حذف آن درس خواهد شد).

نحوه ارزشیابی دانشجوی و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	انجام تکالیف مشخص شده	۳
۳	حضور و فعالیت در کلاس ها	۳
۴	امتحان پایان ترم	۱۴

تاریخ امتحان پایان ترم: بر اساس تقویم آموزش

جدول زمانبندی درس اصول و مبانی توانبخشی روانی اجتماعی

مدرس	موضوع	تاریخ	
دکتر علوی	معرفی درس- مفاهیم کارکرد، ناتوانی و معلولیت	۱۴۰۲/۷/۴	۱
دکتر علوی	طبقه بندی ناتوانی و معلولیت، اپیدمیولوژی و عوامل موثر بر بروز و شیوع معلولیت	۱۴۰۲/۷/۱۱ (تعطیل-جبرانی)	۲
دکتر علوی	ابعاد روانشناختی و اجتماعی ناتوانی و معلولیت	۱۴۰۲/۷/۱۸	۳
دکتر علوی	سلامت روانی و اجتماعی در افراد معلول	۱۴۰۲/۷/۲۵	۴
دکتر علوی	آسیب های روانی اجتماعی در افراد معلول و عوامل موثر بر آنها	۱۴۰۲/۸/۲	۵
دکتر علوی	حقوق اجتماعی افراد معلول، فرصتهای اجتماعی و محدودیتهای اجتماعی افراد با معلولیت و تاثیرگذاری آن بر سلامت روان این افراد	۱۴۰۲/۸/۹	۶
دکتر علوی	تعریف مفهوم و معرفی انواع توانبخشی	۱۴۰۲/۸/۱۶	۷
دکتر علوی	مفهوم پردازی توانبخشی روانی اجتماعی و جایگاه خدمات توانبخشی روانی اجتماعی در نظام سلامت	۱۴۰۲/۸/۲۳	۸
دکتر علوی	نقش تعیین کننده های اجتماعی در توانبخشی روانی اجتماعی	۱۴۰۲/۸/۳۰	۹
دکتر لهراسبی	معرفی سازمان های جهانی توانبخشی و جهت گیری آنها در ارتباط با توانبخشی روانی اجتماعی	۱۴۰۲/۹/۷	۱۰
دکتر لهراسبی	موقعیت، مسائل و مشکلات سازمانهای توانبخشی در رابطه با پیشگیری از ناتوانی ها و بهزیستی روانی اجتماعی افراد معلول	۱۴۰۲/۹/۱۴	۱۱
دکتر لهراسبی	توسعه توانبخشی روانی اجتماعی همگام با توسعه جامعه از سنتی به صنعتی (نابرابری های اجتماعی اقتصادی-برابری فرصتها)	۱۴۰۲/۹/۲۱	۱۲
دکتر لهراسبی	نقش خانواده در توانبخشی روانی اجتماعی افراد معلول	۱۴۰۲/۹/۲۸	۱۳
دکتر لهراسبی	نقش گروه های اجتماعی در توانبخشی روانی اجتماعی افراد معلول	۱۴۰۲/۱۰/۵	۱۴
دکتر لهراسبی	نقش سازمانهای غیر دولتی در توانبخشی روانی اجتماعی افراد معلول	۱۴۰۲/۱۰/۱۲	۱۵
دکتر لهراسبی	مشکلات افراد با معلولیتهای جسمی در جامعه و تاثیر آن بر واکنش های روانی اجتماعی ایشان	۱۴۰۲/۱۰/۱۹	۱۶